

Direkcija
Področje za odločanje o pravicah
in za medicinske pripomočke
Miklošičeva cesta 24
1000 Ljubljana

Tel.: 01 30 77 200
Faks: 01 23 12 182
E-pošta: di@zzzs.si
www.zzzs.si

**ZZZS – VSI
VSEM DELODAJALCEM
VSEM ZAVAROVANECM
VSEM IZVAJALCEM ZDRAVSTVENIH STORITEV
FURS
VSEM PROGRAMSKIM HIŠAM ZA OBRAČUN PLAČ**

Številka: 0072-20/2020/2
Datum: 4. 1. 2020

ZADEVA: Navodilo o načinu izvajanja pravice do sobivanja v zdravstvenem zavodu ob hospitaliziranem otroku – dopolnjeno navodilo

1. Splošno

V Uradnem listu RS, št. 175/20 z dne 27. 11. 2020, je objavljen Zakon o interventnih ukrepih za omilitve posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE), ki je začel veljati 28. 11. 2020.

S tem zakonom se zaradi omilitve posledic drugega vala epidemije nalezljive bolezni COVID-19 začasno dopolnjujejo določbe Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)¹ glede pravice staršev do sobivanja v zdravstvenem zavodu ob bolnem otroku. Predvidena veljavnost ukrepa je **od vključno 28. 11. 2020 do vključno 31. 12. 2021**, če ukrep ne bo podaljšan.

Z Zakonom o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE), ki je bil dne 30. 12. 2020 objavljen v Uradnem listu št. 203/2020, so bile določbe glede sobivanja dopolnjene (možnost sobivanja tudi pri polnoletnih osebah – glej točko 4 tega navodila, način financiranja pravice – glej točko 7. a tega navodila). Dopolnitve veljajo **od vključno 31. 12. 2020 do vključno 31. 12. 2021**, če ukrep ne bo podaljšan.

To navodilo se izdaja, da bi se zagotovila enotnost pri razumevanju in izvajanju določb navedenih dveh zakonov.

2. Vsebina pravice

Pravico do sobivanja v zdravstvenem zavodu sestavljajo tri upravičenja, in sicer:

- pravica do kritja stroškov nastanitve in prehrane za čas sobivanja;
- pravica do upravičene zadržanosti od dela za čas sobivanja (bolniški stalež zaradi sobivanja);
- pravica do nadomestila za čas sobivanja v višini 80 % od osnove po ZZVZZ od 1. delovnega dne v breme ZZZS.

¹ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZSDDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K in 36/19

3. Upravičenci

Zakon kot upravičence navaja **starše**. Poleg staršev imajo enaka upravičenja tudi druge osebe, katerih položaj je enak staršem (tj. **zakonec ali zunajzakonski partner starša kot tudi partner starša iz sklenjene in neskljenjene partnerske zveze, kadar dejansko neguje in varuje otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, rejnik, skrbnik, kadar otroka dejansko neguje in varuje**). Pravico lahko uveljavlja zgolj eden od upravičencev (eden od staršev in ne oba istočasno). Druge osebe (tudi, če so v sorodstvenem razmerju – npr. dedki, babice, tete, strici ipd.) nimajo pravice do sobivanja, razen če so z odločbo pristojnega organa opredeljeni kot skrbniki in dejansko negujejo in varujejo otroka.

Zgoraj navedeni upravičenci imajo vedno pravico do plačila stroškov nastanitve in prehrane. Pravico dočasne zadržanosti od dela in s tem do nadomestila pa imajo zgolj tisti, ki izpolnjujejo tudi pogoje za priznanje nadomestila. Tako pravice do nadomestila zaradi sobivanja nimajo upokojenci, brezposelni, saj v zdravstveno zavarovanje niso vključeni z ustrezno zavarovalno podlago. Prav tako nimajo pravice do nadomestila tiste osebe, ki zaradi nege in varstva otroka oz. hospitalizirane osebe že prejemajo dohodek za ta namen (npr. družinski pomočniki, osebni asistenti, poklicni rejniki), saj se nadomestilo zagotavlja zgolj ob izpadu osebnega dohodka.

4. Starost otroka, do katere je mogoče uveljavljati pravico

Pravico do sobivanja (vsa tri upravičenja) je mogoče uveljavljati **do vključno 14. leta otrokove starosti (14,99 let oz. do vključno dneva pred 15. rojstnim dnom)**.

Do 18. leta otrokove starosti se pravica do sobivanja zagotavlja le, če ima otrok status otroka s posebnimi potrebami in potrebuje 24-urno nego ter oskrbo (18,99 let oz. do vključno dneva pred 19. rojstnim dnom). Otroci s posebnimi potrebami so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci in otroci z avtističnimi motnjami.

Od 31. 12. 2020 dalje je pravico do sobivanja mogoče uveljavljati tudi **za polnoletne osebe, in sicer, če imajo z odločbo Centra za socialno delo priznan status invalida** po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov² ali pa ohranjajo ta status, ki so ga pridobili še po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb³).

5. Sobivanje v zdravstvenem zavodu

Sobivanje pomeni nastanitev (prenočevanje) in prehrano pri izvajalcu, pri katerem je otrok hospitaliziran. Vsa tri upravičenja iz naslova sobivanja (kritje stroškov nastanitve in prehrane, upravičena zadržanost od dela, izplačilo nadomestila) je mogoče uveljavljati **le, če gre za sobivanje v zdravstvenem zavodu, tj. v bolnišnici**, ne pa tudi, če je otrok nameščen v zdravilišče, saj zdravilišče ni zdravstveni zavod.

6. Sobivanje v tujini

Interventni zakon izrecno izključuje povračilo stroškov v primeru sobivanja staršev ob bolnem otroku v zdravstvenem zavodu, ki je v tujini.

7. Podrobnejša navodila glede posameznih upravičenj

² Zakon o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18)

³ Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 40/11 – ZSVarPre-A)

a. Kritje stroškov nastanitve in prehrane

Za čas sobivanja je upravičenec upravičen do plačila stroškov prehrane in nastanitve v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. Od 31. 12. 2020 dalje na podlagi ZIUPOP DVE plačilo izvajalcem zagotavlja ZZS v breme proračuna RS ali sredstev, pridobljenih iz proračuna Evropske unije.

V zvezi z obračunom storitev bo ZZS izdal okrožnico takoj, ko prejme ustrezne usmeritve in odgovore s strani Ministrstva za zdravje (MZ).

Izvajalci zahtevke za povračilo stroškov storitev sobivanja od 31. 12. 2020 dalje posredujejo ZZS do petega dne v mesecu za storitve izvedene v preteklem mesecu. ZZS na tej podlagi posreduje do desetega dne v mesecu zahtevke MZ, ki izvrši plačilo zahtevka ZZS v desetih dneh po njegovem prejemu. ZZS izvajalcem izvede povračilo stroškov storitev sobivanja naslednji dan od prejema sredstev MZ. Zahtevki izvajalcev zdravstvene dejavnosti za povračilo stroškov storitev sobivanja, ki niso posredovani ZZS do petega dne v mesecu, se vključijo v naslednji zahtevki ZZS za povračilo stroškov.

Nastanitev je dolžan zagotoviti izvajalec v okviru svojih prostorskih zmožnosti. Če izvajalec zaradi omejenih prostorskih zmogljivosti ne more zagotoviti nastanitve staršu, prednost pri nastanitvi starša presoja glede na zdravstveno stanje in starost otroka, krajevno oddaljenost od prijavljenega prebivališča otroka ali starša in obstoj posebnih potreb otroka.

b. Uveljavljanje upravičene zadržanosti od dela

Zavarovanec je upravičen do zadržanosti od dela zaradi sobivanja **zgolj za tiste dni, ko prenoči v bolnišnici ob hospitaliziranem otroku ter za zadnji dan hospitalizacije otroka**. Upravičeno zadržanost od dela za čas morebitnega začasnega odpusta ureja upravičenec pri pediatru (na podlagi potrdila o začasnem odpustu), ki mu za ta čas odobri nego, če je ta potrebna.

Zavarovanec upravičeno zadržanost od dela in s tem tudi ustrezno izplačilo nadomestila uveljavlja **na podlagi potrdila o sobivanju, ki ga izda bolnišnica ob koncu vsakega koledarskega meseca oziroma ob zaključku sobivanja**, tako da zavarovanec lahko pravočasno uveljavlja upravičeno zadržanost od dela in izplačilo nadomestila.

Bolniški list se v primeru sobivanja ne izdaja, temveč se izplačilo nadomestila opravi zgolj na podlagi potrdila bolnišnice (ni se treba predhodno zglasiti pri pediatru za izdajo elektronskega bolniškega lista ali pošiljati predloga imenovanemu zdravniku za odobritev).

Delavci v delovnem razmerju potrdilo ob koncu hospitalizacije oz. ob koncu meseca predložijo neposredno delodajalcu, samostojni zavezanci pa k vlogi za izplačilo nadomestila, ki jo za vsak mesec posredujejo na ZZS.

Potrdilo, ki ga izda bolnišnica, je v prilogi 1 tega navodila. Zavarovana oseba – upravičenec do nadomestila je dolžan izpolniti izjavo, ki se nahaja pod potrdilom, s katerim potrdi, da so vsi podatki, ki jih je navedla pooblaščenca oseba bolnišnice pravilni in verodostojni (njegovi podatki in podatki osebe, s katero sobiva v bolnišnici). Če se v postopku refundacije ali izplačila nadomestila ugotovi, da podatki niso resnični, zavarovana oseba ni upravičena do nadomestila oz. je dolžna nadomestilo vrniti.

Ureditev pravice do sobivanja v skladu z interventno zakonodajo ne posega v ureditev pravice do usposabljanja staršev za poznejšo rehabilitacijo na domu, ki jo podrobneje urejata 2. in 3. odstavek 40. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja,⁴ po katerem ima eden od staršev pravico do

⁴ Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05,

bivanja v bolnišnici v času trajanja usposabljanja ter za navedeni čas tudi pravico dočasne zadržanosti od dela in s tem do nadomestila. Pri otrocih s težjo okvaro oziroma poškodbo možganov ali hrbtenjače je dolžina usposabljanja odvisna od programa, vendar traja lahko v posameznem primeru največ 30 dni, pri otrocih s kroničnimi boleznimi ali okvarami pa je trajanje v posameznem primeru omejeno na največ 14 dni. Izvajalec, pri katerem se izvaja usposabljanje, pošlje obvestilo osebnemu zdravniku zavarovanca, ki dokumentacijo posreduje v odločanje imenovanemu zdravniku. Na podlagi odločbe imenovanega zdravnika oziroma zdravstvene komisije izda osebni zdravnik zavarovanca bolniški list razlogom 10 - usposabljanje za rehabilitacijo otroka.

a. Nadomestilo plače in uveljavljanje refundacije oz. izplačila nadomestila

Upravičenec je za čas sobivanja upravičen do nadomestila **v višini 80 % od osnove po ZZVZZ od 1. delovnega dne v breme ZZS.**

Delavcem v delovnem razmerju nadomestilo plače izplača delodajalec na podlagi izdanega potrdila bolnišnice. Znesek izplačanega nadomestila plače delodajalec refundira, tako da pri ZZS vloži zahtevek za refundacijo, h kateremu priloži potrdilo bolnišnice (enako kot pri darovanju krvi). Pri obračunu nadomestila in pripravi zahtevka za refundacijo se uporablja nov razlog "14-sobivanje". Obračun nadomestila za ta razlog je lahko na zahtevku, na katerem so obračuni tudi za druge razloge zadržanosti. Z novim razlogom zadržanosti in možnostjo pripenjanja skeniranega potrdila o sobivanju bo dopolnjen tudi portal SPOT, zato delodajalce in računovodske servise prosimo, da zahtevke za refundacijo oddajajo elektronsko.

Samostojni zavezanci uveljavljajo izplačilo nadomestila neposredno od ZZS z vložitvijo posebnega zahtevka, h kateremu priložijo potrdilo bolnišnice. Vloga za izplačilo nadomestila bo dostopna na spletnih straneh ZZS. Podatke o osnovi in limitu za namen obračuna nadomestila ZZS pridobi od Finančne uprave Republike Slovenije (FURS). Samostojni zavezanci pa morajo sami na FURS posredovati fotokopijo potrdila o sobivanju kot dokazilo o zadržanosti od dela, za katerega zavezancu ni treba obračunati in plačati prispevkov za socialno varnost.

Nadomestila ZZS izplača v breme proračuna RS oz. ali sredstev, pridobljenih iz proračuna Evropske unije.

Marjan Sušelj
generalni direktor

Priloga:

- Potrdilo o sobivanju in izjava